

OM: 031677

ZÖLD ÓVODA

NEVELÉSI PROGRAMJA

Jóváhagyta:.....
Önkormányzat részéről

Készítette: A Zöld Óvoda nevelő testülete

A nevelőtestületi elfogadás időpontja: 2012.február.....

A program felülvizsgálat köv. időpontja: 2018 . szeptember

Első kiadás 1999. szeptember 01.
Második átdolgozott kiadás lezárva 2004. április 30.
Harmadik felülvizsgált kiadás lezárva 2009. május 20.
Negyedik átdolgozott kiadás lezárva: 2010 március 29.
Ötödik átdolgozott kiadás lezárva: 2012. február 11.

A helyi nevelési program felülvizsgálatában résztvevő óvodapedagógusok

Belányiné Szabó Tünde

Burán Károlyné

Buzási Lászlóné

Mikó Leventéné

Rohár-Hídvégi Júlia

Tóth Erzsébet Tünde

Törökné Kiss Emese

Walch Tamásné

TARTALOM

Bevezető	4
Az óvoda jellemző adatai	5
Gyermek kép, Óvoda kép	5
1. Helyzetkép	5
1.1. Az óvoda személyi feltétele	5
1.2. Az óvoda tárgyi-dologi feltétele	5
1.3. Az óvoda csoportszerkezete	6
1.4. Az óvoda csoportközi szervezetei	7
1.5. Az óvodai élet megszervezése	7
2. Az óvodai nevelés célja	8
3. Az óvoda nevelésének alapvető feladatai	10
3.1. Az egészséges életmód kialakítás	10
3.2. Érzelmi nevelés, <i>az erkölcsi és a közösségi nevelés</i>	12
3.3. <i>Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és</i> nevelés	14
4. Az óvodai élet <i>tevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai</i>	
4.1. Játék	15
4.2. Mese-vers	20
4.3. Zenei nevelés	18
4.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	21
4.5. Mozgás	23
4.6. Külső világ tevékeny megismerése	25
4.7. Munkajellegű tevékenységek	27
4.8. Tanulás	29
5. Az óvoda kapcsolatai	30
5.1. A családdal való kapcsolat	30
5.2. Kapcsolatok külső intézményekkel	31
6. Sajátos feladatok	33
6.1. Gyermekvédelem	33
6.2. Speciális feladatok	34
7. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	35
8. Jeles napjaink, hagyományaink	37
9. Mellékletek	38
9.1. Tervezet környezeti neveléshez	39
9.2. A helyi nevelési program eszközjegyzéke	50
Felhasznált irodalom	51
Záradék	52

BEVEZETŐ

Ajánlás

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény és a Kormány 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelete előírja, hogy „AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA” c. alapelveket tartalmazó dokumentum alapján az óvodák vizsgálják felül a helyi nevelési programjukat.

Az óvodai nevelés országos alap programja alapján biztosított, hogy az óvodai nevelésben a különböző pedagógiai törekvések megjelenhetnek a helyi körülmények figyelembevételével. Ugyanakkor az is biztosított, hogy az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteiket és széleskörű módszertani szabadságukat érvényesítsék.

Az óvoda helyi nevelési programja valójában egy referencia dokumentum, melyhez a fenntartó igazítja elvárásait, értékeléseit, s fejlesztési támogatásait. Mint szakmai program, tájékoztató is, melyből a szülő megtudhatja, milyen értékeket közvetít az óvoda, milyen a személyi-tárgyi feltétele, hogyan fejleszti és milyen szintre juttatja a gyermekeket. Az álláskereső óvodapedagógus e program alapján eldöntheti, hogy szívesen dolgozna-e ebben az óvodában, tudna-e kellő motiváltsággal tevékenykedni az óvoda nevelési céljának sikeres teljesítéséért. Az óvoda működéséről szóló szabályok szerint ez a dokumentum szakmai értelemben az autonóm nevelőtestület munkája.

A ZÖLD ÓVODA nevelőtestülete a KÖRNYEZETI NEVELÉST választotta helyi nevelési programjának alapjául.

Erre az a felismerés döbentette rá óvodapedagógusainkat, hogy az urbanizáció előretörésével a legtöbb gyermek már nem a természeti környezet közelében nő fel, figyelve a természet változásait, apró rezdüléseit. Továbbá, hogy természetes környezetünk az emberi gondatlanság miatt egyre csak pusztul. Arra, hogy a környezetet védeni, szeretni kell, meg kell tanítani a felnövekvő nemzedéket. Ezt a szerepet, egymást kiegészítve az óvoda / iskola / és a család tölti be, ha úgy tetszik az ezredforduló komoly pedagógiai kihívása.

.....
Buzási Lászlóné
Óvodavezető

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda neve: ZÖLD ÓVODA

Az óvoda címe, tel/ faxszáma: 2500. Esztergom, Deák Ferenc utca 48.
33/ 312-741

Az óvoda e-mail címe: zoldovoda@gmail.com

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma: ESZTERGOM VÁROS
KÉPVISELŐ- TESTÜLETE
2500. Esztergom, Széchenyi tér 1.
33/ 542-032, 542-020

Az intézmény felügyeleti szerve: Polgármesteri Hivatal Tanügy

Telefon: 542- 063

Az óvoda alapító okiratának száma, kelte:

Az óvoda körzete: déli városrész

Az engedélyezett csoportok száma: 4, férőhely 92

Az engedélyezett dolgozói létszám: 9 fő óvodapedagógus, 4 fő dajka, 0,5 állású óvodatitkár- udvaros, 1 fő kisegítő dajka

Az óvoda vezetője, a program benyújtója: Buzási Lászlóné

ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

A gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése alapvető feladat, amely a bizalmon alapul. Óvoda pedagógiai és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodai nevelés feladatai és célja mindig a gyermeki személyiségből indul ki és ahhoz igazodik.

Célunk, hogy biztosítsuk a gyermekek harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint, az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása). Nevelésünk során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Minden gyermek számára biztosítja az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférést nemzeti és etnikai hovatartozástól függetlenül. Az óvodai nevelés során nem erősíti a társadalomban kialakult sztereotípiákat, hanem a nemek közötti egyenlőségre épít.

Az óvoda segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának alakulását, a természet megfigyelésével, tevékenységek szervezésével, érzelmi kötődés kialakításával.

GYERMEKKÉP

Milyen gyermeket szeretnénk nevelni?

Nyugodt, tele van élményekkel, tud nevetni, felfedezni, csodálkozni, természetes kíváncsiság vezérli, szereti a természetet, az alkotó tevékenykedést.

Szeretettel, bizalommal fordul társaihoz, a felnőttek felé. Állat, és természetbarát.

Környezetében jól eligazodik, korához viszonyítva önálló, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkezik. Szeret játszani, mozogni, egészséges, kiegyensúlyozott.

Ismeri, óvja, védi környezetét.

Büszke arra, hogy Ő Zöld Óvadás. Szereti városát, Esztergomot ahol él, és hazáját, Magyarországot. Korához illően ismeri hazája, környezete természeti értékeit, hagyományait.

1. HELYZETKÉP

1.1 Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte, a nevelés egész időtartalmában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Minden óvodapedagógus rendelkezik főiskolai óvodapedagógusi végzettséggel. Hetes váltásban dolgoznak, hasonló személyiségű és mentalitású óvónői párokban. Együtt állítják össze az éves nevelési és foglalkoztatási terveket, közösen értékelnek, szakmailag egyenlő felelősséggel dolgoznak.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodai dolgozók mindegyikében felfedezhető valamilyen formában a természet szeretete, a szép, tiszta környezethez való vonzódás: pl. kirándulások szervezése, élővilág ismerete, kisállattartás, gyógynövényezés, palántázás, hulladékszelektálás stb. Szemléletünkhöz híven senki sem dohányzik.

A sajátos nevelésű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

1.2. Az óvoda tárgyi-dologi feltételei

Óvodánk Esztergom déli városrészén található, a Tabán híd lábánál, a Duna szomszédságában. Földrajzi helyzeténél fogva rendkívül jók a természeti adottságai. A kb. 50 m-re lévő Prímás sziget buja növényzete, hatalmas platánfái friss, tiszta levegőt biztosítanak. 960 m² udvarunk mely zárt és védett, távol esik a főútvonaltól, így ritkán porosodnak be szép növényeink, a fák a virágok. Szerencsére a zajártalom helyett gyakran inkább madár ének töri meg a csendet.

Az óvoda régi, tornácos, családi házból folyamatos bővítéssel nyerte el mai arculatát. Régen a Labor Műszeripari Művek üzemi óvodája és bölcsődéje volt ezen a helyen. Ma az 1761 m²-es telken működik a 4 csoportos, 92 férőhelyes óvoda.

Kiscsoport I. /minicsoport/:	38 m ² 19 férőhely
Kiscsoport II.:	45 m ² 23 férőhely
Középsős terem:	51 m ² 25 férőhely
Nagy terem:	54 m ² 25 férőhely
Összesen:	188 m ² 92 férőhely

Nem csoportterem típusú fontosabb funkcionális helyiségek:

- 125 m²-es jól felszerelt tornaterem (konténerben),
- beszédjavító,
- nevelői szoba,
- mosókonyha, ahol az óvoda textíliáit mossuk.

Minden csoportnak külön bejárata, külön öltözőhelyisége, külön mosdója van, ami azért előnyös, mert így a csoportok nem zavarják egymás napirendjét. Egy csoportnak olyan helyzeti előnye van, hogy 2 különálló mosdóval rendelkezik, így azt intimebben tudják használni a gyerekek.

Az óvodának nincs főzőkonyhája, a *Hungast Esztergom Kft.*-től kapjuk az ellátást.

1.3. Az óvoda csoportszerkezete

A csoportbeosztás kialakításakor figyelembe vesszük az objektív adottságokat, mint terem nagyság és bútorméret, a gyermekek személyiségét, a szülők igényeit és a gyermekközösségek szociális összetételét. Az óvodás gyermekek érzelmi kötődése igényli, hogy lehetőleg ugyanaz a két óvónő és dajka nevelje őket végig, ezt fontos alapelvnek tartjuk /kivéve, ha az óvónő, szülési szabadságra megy /.

Óvodánk jellemzője, hogy a csoportokat szakmai meggyőződésből és objektív körülmények miatt két korosztály gyermekeiből, részben osztott csoportonként szervezzük.

Kiscsoport (3 – 4 évesek)

A legkisebb termünkbe soroljuk a legfiatalabbakat, akik a tárgyévben töltik be 3.életévüket, ők a legapróbbak, az asztalok, kisékek az ő méreteikhez vannak kialakítva. Tapasztalataink szerint beírt létszámuk 20 fő. Azonban mivel ők gyakran megbetegednek, ritkán van telt létszám.

A csoporttal 2 óvodapedagógus, 1 dajka dolgozik. *Ebben a csoportban a gyermekek már a 3. életévük betöltése előtt megkezdhetik a beszoktatást, legkorábban 2 és fél évesen.*

Kis – középső csoport (3-tól 5 évesig)

Az évek tapasztalata során kialakult, hogy a kiscsoportunkhoz életkor szerint a következő év szeptemberében jön 6-8 új gyermek, ily módon átkerülnek egy nagyobb csoportszobába.

Ebben a csoportban 2 óvónő és 1 dajka van a gyermekekkel.

Középső- nagycsoport (4-től 6 évesek)

Középső csoportba év elején szintén érkezik 1-2 új gyermek és közben nagyot nőnek, így nagyobb teremben kezdik a tanévet. 2 óvónő és 1 dajka van mellettük.

Nagycsoport (6 – 7 évesek)

Általában az ő létszámuk a legmagasabb és a területük is a legnagyobb, ők vannak a nagyteremben. Itt is 2 óvónő és 1 dajka van mellettük.

1.4. Az óvoda csoportközi szervezetei

- középső és nagycsoportosoknál logopédiai és gyógy-testnevelés esetén, ha azonos fejlesztés szerint zajlik a foglalkozás,
- egyes életkorú csoportokban nevelődnek a gyermekek a reggeli gyülekezéskor 5.30 – 7.00 óráig és délután fél 4-től fél 5-ig, valamint az udvari levegőzés alkalmával, *a legkisebbek délelőtt külön udvaron vannak, délután azonban a nagyokkal közösen használják az udvart ½ 4-től hazamenésig/*
- csoport összevonásra lehet számítani a gyermeklétszám jelentős lecsökkenésekor, az iskolai tavaszi, téli, nyári szünet beálltával.

1.5. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezésének kulcsszereplője az óvodapedagógus.

A gyermekek óvodai életét céltudatosan kell kialakítani. A *rugalmas, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó* napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését, fejlesztését azzal, hogy megfelelő időkereteket jelöl meg minden tevékenységhez.

Mottó: „Csendes eső nagy, nagy növesztő”
/Krúdy Gyula/

Fontos, hogy gyermekeinket ne sűrgessük, hagyjuk figyelni, megnyilatkozni, elegendő ideig tevékenykedni. A napirendben a rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. Ezek olyan stabil időpontok, amelyektől egyetlen óvodai csoport sem tekinthet el /pl.: étkezés, pihenés, levegőzés.../. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. *A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja feltételeket, melyek a megfelelő időtartalmú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartalmú (5-35 perces) csoportos, mikro csoportos foglalkozások tervezésével valósulnak meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.*

Óvodánkban a napirendet a folyamatosság jellemzi. Előnye, hogy biztosítja a lehető leghosszabb egységes időkeretet a játékra. Közben folyamatosan zajlanak más tevékenységek, mint a tízórai, rajzolás, mikro csoportos formában vezetett *játékos fejlesztő tevékenységek, szabad játék. A tevékenységeket, ha az időjárás engedi, a szabadban szervezzük.*

A délutáni pihenő idő után is folyamatos az ébredés, öltözködés, uzsonnázás, játék...

Javasolt napirend:

- 5.30 – 7.00 Gyülekező a fő épületben
 - 7.00 – 10.30 Csoportbontás, játék, kezdeményezés, foglalkozás
 - kb. 8.00 – 9.15 folyamatos tízórai, mindennapos testnevelés
 - 10.30 – 11.50 Levegőzés, *játék a szabadban*
 - 11.50 – 12.45 Készülődés az ebédhez, ebéd
 - 12.45 – 13.00 Tisztálkodás
 - 13.00 - 14.30 Pihenés. Kiscsoportban 14.45
 - 14.30 – 15.00 Folyamatos ébredés, uzsonna
 - 15.00 – 16.30 Játék hazamenésig
- Jó idő esetén: - 9,30-tól az udvaron játék, kezdeményezés, foglalkozás,
- délután, az uzsonnát követően, játék az udvaron.*

Heti rend:

A heti rendekben csak a „fix” foglalkozások vannak megjelölve, mint a testnevelés a tornatermi beosztás miatt, valamint a logopédia és a gyógytestnevelés. Egyébként rugalmas heti renddel dolgozunk, *melyben lehetőséget biztosítunk a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek számára.*

A foglalkozásokat az óvodapedagógus irányítja, tiszteletben tartva a játék kitüntetett szerepét, s megtartva a harmonikus arányokat a játék és az irányított tevékenységek között. Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

A gyermekek fejlődését az óvodapedagógus, a nevelőtestület által kidolgozott fejlődést követő naplóban követi nyomon, és rögzíti.

Az óvodapedagógus a családokkal való együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

„Az óvodai nevelés **célja** az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

A ZÖLD ÓVODA nevelési **célja**, hogy mindezt elsősorban a környezeti nevelésre ültetve valósítja meg. Nevelőmunkánkkal hozzájárulunk ahhoz, hogy a gyermekek környezetüket ismerő és tisztelő, környezetükkel kiegyensúlyozott viszonyban élő, embertársaikat szerető felnőttekké váljanak. A mindennapi étellel, a mindennapi életre készítünk fel.

Alapelvek az óvodai nevelésben:

a./ Legfontosabb alapelvünk a gyermek mindenk felett álló érdekének figyelembe vétele. Minden segítséget kapjon meg képessége, tehetsége, kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez, biztosítva ezzel az esélyegyenlőséget.

b./ A szülőkkel együttműködve segíti elő az óvoda a gyermekek testi-, értelmi-, érzelmi-, erkölcsi-, fejlődését, a gyermekek közösségének kialakítását. Mindez a család vallási és világnézeti meggyőződésének emberi méltóságának tiszteletben tartásával történjen.

c./ A gyermek és hozzátartozói színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása,

vagyoni helyzete, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt hátrányos megkülönböztetésben nem részesülhet. *Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, és elfogadó. Nevelőmunkánk a gyermekek egyedi vonásaiból indul ki, a gyermekek fejlődését ez alapján segítjük.*

Biztosítjuk az esélyegyenlőséget, segítjük a gyerekeket, hogy az esetlegesen magukkal hozott hátrányokat az óvodai neveletésük alatt lefaraghassák, képességeiket maximálisan kibontakoztathassák.

d./ Igény szerint az óvoda együttműködik az érdekelt egyházi jogi személlyel, biztosítja a rendelkezésre álló eszközökből a hit- és vallásoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket.

e./ A gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése során a nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedésekben a gyermekek személyiségéhez igazodunk. Az óvoda gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű az életkornak és fejlettségének megfelelő játékos tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játéokra.

ÓVODÁNK nevelési **alapelve** továbbá:

A gyermekek természetben, természetes körülmények között nevelődjenek, és tapasztalják meg környezetüket.

Tiszteletben tartjuk, ugyanakkor tapintatosan alakítjuk a gyermek és a család természethez való egyéni viszonyulását

3. AZ ÓVODA NEVELÉSÉNEK ALAPVETŐ FELADATAI

„Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek **testi és lelki szükségleteinek kielégítése**. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, *az erkölcsi és a közösség(i)* nevelés
- az *anyanyelvi-*, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása”.

3.1. Az egészséges életmód kialakítása

Célja

A gondozással, mint az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenységével a gyermekek olyan szükségleteit kell kielégíteni, mely elősegíti növekedését,

fejlődését, hozzájárul egészséges életmódjának kialakulásához, megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.

Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvónő és a gyermekek közötti jó kapcsolat, mellyel elérjük legfontosabb célunkat, hogy a gyerek szeressen óvodába járni.

Feladata

- A *helyes életritmus* életkornak megfelelő kialakítása a gondozás központi kérdése. A napi életritmus, a rendszeresen, szokott időben végzett tevékenység kedvezően hat vissza az életfolyamatokra.
- A *testápolás* a gyerekek egészségének védelmét, tisztasági igényük kialakulását, az óvónő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat mélyítését szolgálja. Életkoruknak megfelelően adunk segítséget bőrük, hajuk ápolásában, körmeik tisztántartásában. Megtanítjuk a helyes WC-papír és papír zsebkendő használatot, a fogmosást.
- A fogmosás helyes technikájának elsajátítása és a mindennapi szokássá alakítása fontos célunk.
- Az *öltözködés* védekezés az időjárás változásai ellen, de fejleszti a gyerekek ízlését, önállóságát is. A szülőktől célszerű ruházatot kérünk: lehetőség szerint olyan váltócipőt, ami tartja a gyermek lábát, séták, kirándulások alkalmára olyan melegítőt, amelyben szabadon mozoghatnak.
- A gyermek *mozgásigényének* kielégítését a testnevelési foglalkozások, *a mindennapos testnevelés* és különböző mozgásos tevékenységek szolgálják. Az udvaron, tornateremben annyit mozoghatnak, amennyire igényük van, változatos mozgásformákat gyakorolhatnak. A jól szervezett séták, kirándulások együttes élményt is jelentenek.
- Az *edzés* tekintetében a szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli az ellenállóképességet. Nyáron a napfürdőzés és pancsolás során figyelünk a világosabb bőrű gyermekekre.
- Az *egészségmegőrzés szokásainak kialakítása ebben az életkorban meghatározó jelentőségű. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek minél több zöldséget, gyümölcsöt fogyasszanak. /napi gyümölcs fogyasztás elérése a szülők segítségével, születésnapokon gyümölcs, saláta, magok, zöldségfélék kínálása édességek helyett/*

- *Környezettudatos magatartás megalapozása: a környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása*
- *Ha szükséges szakember segítségét kérjük, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátásában. Az óvodapedagógus a szakember véleményét kikérve, a gyermek speciális igényeihez igazodva, **tervezi** az egyéni bánásmódot a gyermekkel kapcsolatban, napi munkája során. A gyermek fejlődéséről, az esetleg megoldásra váró problémákról konzultál az illetékes szakemberrel, szülővel.*
- Feladatunk étkezésekkor a különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése

Szervezése

Kiscsoportban szeptember 1-től kb. október végéig zajlik a fokozatos és folyamatos *befogadás*. Erre elegendő időt és figyelmet szentelünk, mert a jó beszoktatás 3-4 évre megalapozza a pozitív viszonyt az óvodához.

A napi-heti tevékenységek szervezése során nagy hangsúly fordítunk arra, hogy jó idő esetén, minél több időt töltsünk a szabadban, jó levegőn tevékenykedve.

A családi programok szervezése során példát, ötleteket, információkat szeretnénk közvetíteni az egészséges életmód kialakításának megoldásaira

/pl: táplálkozás, mozgás, szabadidő szervezési ötletek /

A fejlődés várható jellemzői

Nagycsoportos korukban teljedik ki a gondozó munka eredménye. A gondozás jórészt az átadott szokásrendszer ellenőrzésén alapul, a magasabb szintet a nagyobb önállóság jelenti. Egészségesek, edzettek, alkalmazkodni képesek lesznek, mozgásuk összerendezetté válik, a kialakult szokásrendszer belső igényük lesz.

3.2. Érzelmi *erkölcsi és közösségi* nevelés

Célja

A személyiség az „én” kifejlődése során optimális kapcsolat alakítása a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel.

Pozitív érzelmi viszonyulásra való törekvés, úgy az akaratit életük, mint jellemvonásaik alakításában, tiszteletben tartva a gyermek egyéniségét.

Feladata

- Kapcsolatok biztosítása, elősegítése, tiszteletben tartása.
- Értékek, normák közvetítése, annak színterei.
- A gyerekek nyitottságára építve segítsen a szűkebb és tágabb környezet megismerésében, mely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Tartalma

A felnőtt-gyermek kapcsolat alapja és háttere minden pedagógiai munkának. Igen fontos ezért az érzelmi támaszt nyújtó, a függőségi törekvéseket kielégítő meleg nevelői attitűd. Az óvodapedagógus személyiségének modell értékével hat a csoportszerveződés folyamatára, serkentője a gyermekek egyéni fejlődésének. A gyermekek érezzék, majd értsék meg mit tart helyesnek, mit miért utasít el, mindezt fejezze ki szavaiban, cselekvéseiben. A gyermekek így kezdetben érzelmileg, később belátás alapján azonosulnak az értékrenddel, amelyet számára az óvónője közvetít.

Az óvodapedagógus és gyermek kapcsolatának alapvetően fontos követelménye, hogy e kapcsolatban az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának, és *kiemelten a gyermekekkel közvetlenül kapcsolatba kerülő dajkának* a magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte minden gyermek számára elfogadó és toleráns, tehát minta értékű.

A kortársi kapcsolatok szerepe nagy hatású a szocializációban. A gyermek-gyermek közötti kapcsolat a személyiségfejlesztésben nagyon fontos, az egyes gyermeket gazdagítja, az egészséges „én” fejlődéshez biztosítja a sokoldalúságot, az összehasonlítási lehetőséget. A kortárs is modell a gyermek számára – amit egy vagy több gyermek átvesz- ezek egy része állandósul, a gyermek beiktatja szokásrendszerébe. A szocializáció folyamatában figyelniünk kell, hogy a gyermek „én” tudata erősödjék. El kell érniük, hogy figyeljenek egymásra, legyenek képesek beleélni magukat más gyerekek helyzetébe, ez elősegíti, hogy minden gyermek önálló, aktív személyként élje meg önmagát, hogy „az én és a másik” elkülönüljön. Segítenünk kell az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, barátságok alakulását. A konfliktusok kezelését önállóan oldhassák meg, beavatkozásra csak akkor kerüljön sor, ha veszélyben van a gyermek.

Fontos, hogy a gyermek elfogadja társaiktól, eltérő külsejét, viselkedését, különleges állapotát.

A közösségi szokások előfeltételei annak, hogy a gyermekek beilleszkedjenek a közösségbe. Kialakításuknál figyelni kell arra, hogy pozitív érzelmekhez kapcsolódjanak, és lassan felismerjék a szokás értelmét, és minél önállóbban alkalmazzák a gyermekek a köszönést, kérést, a segítségkérést.

Az óvodapedagógus saját példaadásával adjon mintát a gyermekeknek az utánzásra.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint az óvoda együttműködik a meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az együttélés és viselkedés érvényesítendő módjai:

- bizalom /felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek/
- szeretetteljes magatartás
- tiszteletadás /felnöttekkel, csoporttársakkal szemben/
- megbecsülés /felnöttek és társaik munkája iránt/
- figyelmesség
- segítségnyújtás /gyengébb társaknak, kisebbeknek/

Színterek:

Beszoktatás – befogadás

- A beíratást követően családlátogatás során megismerkedünk a gyermekkel, szüleivel, környezetével. Beszélgetünk a gyermek családban betöltött helyéről, érzelmi kapcsolatairól.
- Lehetőséget biztosítunk a leendő óvodásoknak és szüleiknek, hogy ismerkedjenek az óvodával, a környezettel, leendő óvó nénijükkel.
- Óvodakezdekskor a gyermek igénye szerint a szülővel együtt kezdi óvodai életét. Anyás, illetve családos beszoktatás. (Folyamatosan, fokozatosan 1-1 óra, 1-2 hét, ahogy a gyermek kívánja.)
- A gyermekek kedvenc játékait, tárgyaikat, biztonságukat fokozó eszközeit magukkal hozhatják.
- A feltételeket akkor is biztosítjuk, ha a gyermek 5-6 éves korában kerül óvodába, ez esetben a régi óvodásokat felkészítjük az újak fogadására.

Hagyományok – ünnepek, jeles napok

A közös tevékenység a gyermek fejlődésének serkentője. A közös készülődések, tervezgetések gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget. A tevékenységek egy része kizárólag a gyermekcsoportban kerül megvalósításra (születésnap), más részük az egész óvodára kiterjed (kirándulások, óvónők bábozása, jeles napokról való megemlékezés, hagyománnyal összefüggő ünnepek).

Szervezése

Törekedni kell a barátságos, derűs légkör kialakítására, mert ez ad a gyermek számára biztonságérzetet. A derűs alaphangulat tevékenységekre serkent. A folyamatos napirend is azt a célt szolgálja, hogy a gyermekek kedvük szerint választhassanak a különböző tevékenységek közül, dönthessenek igényük és kedvük szerint kivel mit, és hogyan játszanak.

Mindenütt legyenek kuckók, zugok, leválasztott sarkok, amelyek a csoportszobák családi jellegét, intimitását növelik. Az óvoda dolgozói magatartásukkal, gyermekekhez való viszonyulásukkal, bánásmódjukkal segítsék elő, hogy minden óvodába járó gyermek jól érezze magát, szívesen járjon óvodába, tekintse második otthonának azt.

A fejlődés várható jellemzői

- Kialakul a gyermek „én” tudata, én érvényesítési törekvései. Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre. Elfogadják a másságot. Szívesen tevékenykednek együtt társaikkal, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt magatartásformákat.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának. Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra, *elfogadja, megéri, hogy az emberek különböznek egymástól.*
- Figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják a felnőtteket, társaikat.
- Türelmesek, önállóan keresik a segítségnyújtás formáit.
- Tudják, hogy egy összetartozó csoport tagjai.
- Örülnek a közösen elért sikereknek.
- Bízhatnak önmagukban és társaikban.
- Udvariasak, köszönnek...
- Segítenek egymásnak és a kisebbeknek pl. öltözködés, étkezés, séta közben.
- Feladattudatuk kialakult.
- A viselkedés normái 5-6-7 éves korban beépülve a személyiségbe – képes az alkura, a megegyezésre.

3.3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

Célja

Fedezzenek fel a gyermekek új ismereteket, értsék meg és alkalmazzák a különböző *tevékenységekben, élethelyzetekben.*

Feladata

- Érdeklődés felkeltése, a gyermekek külső és belső aktivitásával, problémahelyzetek teremtésével, különböző eszközök, módszerek megválasztásával, dicsérettel, jutalmazással.
- Értelmi képességek fejlesztése, - érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, *alkotóképesség, kreativitás* - tevékenységek szervezésével.
- A gyermekek ismereteinek gazdagítása, rendszerezése, egyszerű összefüggések megláttatása.
- *Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.*

Tartalma

A feladatokban felsorolt területek fejlesztése, a játék, a munkajellegű tevékenységek és a különböző foglalkozási ágak során.

E mellett a gyermekek spontán érdeklődésének kielégítése, és a konkrét tapasztalatszerzés áthatja óvodánk mindennapjait.

Szervezése

Óvodánkban az ismeretszerzést, alkalmazást kötöten és kötetlen módon, főként mikro csoportos formában szervezzük.

Fejlődés várható jellemzői

Legyenek környezetük iránt nyitottak, érdeklődők az ismereteket szívesen befogadóak. Élményeiket emlékezetük által saját egyéni képzeletük segítségével az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedve fejezzék ki.

4. ÓVÓDAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

4.1. Játék

A gyermek játéka létforma, fejlődésének tevékenységének alapja. Ami a játékot leginkább elkülöníti a gyermekek sok más tevékenységétől, az a játéktevékenység örömszínezete.

A játék motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van, önmagáért való, önkéntes viselkedésforma. Óvodáskor végéig a munka, a tanulás is megőrzi játékos jellegét. A játék a gyermek személyiségének tükrözője, fejlesztésének legfőbb eszköze.

A játék tartalma

Mozgásfejlesztés
Értelmi képességek fejlesztése
Kreativitás fejlesztése,
Kommunikációs képességek fejlesztése,
Társas kapcsolatok, szociális viselkedés fejlesztése,
A természet adta lehetőségek játékban való kihasználása.

Feladata

A játékirányítás általános elvei

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindez az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Mivel a játék a gyermek önként választott tevékenysége, ezért a gyermek szabadsága és az óvónő tudatos fejlesztő munkája együtt érvényesül. Az óvónő lehetőséget biztosít a gyermekeknek arra, hogy a számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket erősítik. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, az óvónőnek a gyermekek egyéni fejlettségéről, életkori sajátosságairól, a csoport összetételéről, érdeklődéséről naprakész ismeretekkel kell rendelkeznie. Minden óvónő által irányított tevékenység a játékból indul és oda is tér vissza. A játékban nagy jelentősége van az egyén ismeretének, hogy bármely területen kiemelkedő illetve lemaradó gyermek is megtalálja a számára legmegfelelőbb eszközt és tevékenységet, ami további fejlődését elősegíti.

Szervezése

Nyugodt légkör

A nyugodt légkör az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele. Az óvónő olyan szabályrendszert alakít ki, amiben a gyermek biztonságban érzi magát. Fontos az óvónő természetes, hiteles, érzelem gazdag „anyapótló” magatartása, személyes példája.

Hely

A különböző jellegű játékok más és más helyet igényelnek. Az óvónő alakítson ki állandó és ideiglenes játszóhelyeket, és szükség szerint biztosítson lehetőséget arra, hogy a gyerekek a csoportszoba minden zugát szabadon alakíthassák, tekintettel az egymás mellett játszó csoportokra és az egyedül tevékenykedő gyermekekre. *A szabadban való játszás lehetőségét, ha időjárás engedi, biztosítani kell a gyermekek számára, gondoskodva a megfelelő játszóhelyről, és eszközökről, a felügyeletről.*

Idő A gyermekek szabad játékára napi szinten 7-9 óra időt kell biztosítani.

A szabad játék semmivel nem helyettesíthető!

Eszköz

A megfelelő játékeszköz motiválja, ösztönzi a gyermeket a játékra, segít ötletei megvalósításában.

A játékeszközök kiválasztásának legfőbb szempontja, hogy lehetőség szerint természetes anyagból készüljenek, általuk a gyermekek a természetes mozgásokat gyakorolhassák.

A játékhoz felhasználhatjuk a természet kincseit. Törekszünk minél tartósabb, jó minőségű, esztétikus, a gyermekek számára biztonságos játékeszközök beszerzésére.

A tapasztalatszerzés irányítása az élmények szerepe – szubjektív feltételek

A játék témája, tartalma a gyermekek valóságról szerzett benyomásaitól, ismereteitől és tapasztalataitól függ. Az óvónőnek gondoskodnia kell arról, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket, felhasználva a közeli Prímás-sziget, Kis-Duna sétány, Esztergom épített lehetőségeit. (Pl. Vároldal, Erzsébet-park...). Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy minden évszakban, minden játékfajtát a szabadban is gyakorolhassanak.

A játékban az óvónő megismerheti a gyermek óvodán kívüli tapasztalatait, családon belüli és kívüli élményeit, ezért fontos az egyéni bánásmód és a családdal való együttnevelés. Nincs a gyermeknek olyan élménye – legyen az kínos vagy kellemes - amely ne válhatná bármikor egy játék kiindulásává.

Játék közben a gyermekek negatív tapasztalatai érzelmei is megjelennek – az óvónő türelme, szeretete, védelmet adó magatartása oldja ezeket a nehéz helyzeteket.

Az óvónő személyisége

Az óvónő maga is tudjon és szeressen játszani, élje bele magát a különböző játékhelyzetekbe. Segítse, hogy a tevékenységek során a gyermekek életkoruknak megfelelően játszanak.

Szeresse és ismerje a természetet, törekedjen a sokoldalú tapasztalatszerzésre, és annál a játékban való visszatükröződésre.

A fejlesztés tartalma, a fejlődés várható jellemzői

Az óvodában megjelenő játékformák

Gyakorló játék

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó sikerek, amely ismétlésre készíti a gyermeket. Az óvónő segítse a gyermekeket, hogy játékuk a gyakorló játékból szerepjátékká fejlődjék.

Szerepjáték

A leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, mely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. Ekkora

gyermek megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.

Szabályjáték

Nagycsoport végére a gyermekek már választhatnak olyan szabályjátékot is, amely nagyobb ügyességet, vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel. Legyenek képesek –fejlettségük szerint- bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására.

Barkácsolás

Az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték, eszköze legyen, felhasználva a természetben található és gyűjtögetett anyagokat.

Konstruáló, építő játék

Az óvodáskor végén alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

Az óvodáskor végére tanuljon meg önfeledten, felszabadultan játszani. Társas kapcsolataiban legyen fejlett szabálytudata, konfliktus megoldó képessége.

4.2. Mese-vers

Célja

Elsősorban az irodalmi élmény nyújtása. A mesék erkölcsi tartalma formálja világképüket, oldja szorongásukat, fejlessze belső képteremtő képességüket.

Az anyanyelv közegén át, tanítson emberi kapcsolatokra. Mélyítse az önismeretet, segítse a világ megismerését. *Ezen élmények segítség a gyermeki önkifejezést, a vers a mese, mozgással, ábrázolással, történő kombinálásának pedagógiai alkalmazásával./dráma pedagógia/*

A mesélés mondókázás legyen mindennapos, a mesével lehet erősíteni a hovatartozást, az identitást, a személyes kapcsolatot. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és a dramatizálás eszközeivel, feltárja a gyerekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és a megfelelő viselkedésformákat.

A 3-7 évesek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei , meséi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Feladata

- Egységes, értékes műveltségi anyag közvetítése a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira alapozva.

- Olyan helyzetek teremtése, amelyben a gyerekek a megfelelő hangulat hatására szívesen hallgatják meg és sajátítják el az irodalmi anyagot, esetlegesen báboznak, dramatizálnak.

Tartalma

A gyerekeknek bemutatható irodalmi alkotások között elsődlegesek a népköltészet remekei, *a klasszikus a kortárs magyar és külföldi irodalmi művek*. Ezek közül, *kiemeljük azokat az alkotásokat, amelyek az állatokhoz, a természeti és mindennapi környezet jelenségeihez, valamint a zöld napokhoz kapcsolódnak*. Ehhez elsősorban Fésűs Éva: *Ezüsthegedű* című könyve, *Vass Albert természetéről írt gyermek meséi* szolgálnak alapul az anyagválogatás során. Gyermekversek, mesék segítségével mélyítjük el a környezet, a szűkebb haza, a szülőföld és a természet iránti szeretetet és megbecsülést. Az anyag mennyiségének a gyerekek képessége szab határt.

Az irodalmi élménynyújtás mellett fontosnak tartjuk a kommunikatív képességek fejlesztését, melynek eszközei: a gyermekek önálló vers és mese mondása, a bábjáték, a dramatizálás, *mely elsősorban a gyermeki önkifejezést segítő lehetőségek a gyermekek számára*. A kirándulások, a megfigyelések, a jeles napok megünneplésének élményeit, a gyerekek érdeklődésén alapuló beszélgetések követik.

Az irodalmi élmény nyújtásához igyekszünk természetes bábokat, eszközöket használni, melyek mennyiségét folyamatosan bővítjük. Munkánk során fontos szerepet kapnak a gyerekek által készített, nem mindig tartós, de annál nagyobb értékű alkotások.

Az óvónő beszédkulturáját hasza át a természet szeretete, védelme, amely a gyerekeken keresztül a család szemléletét is formálja.

Művészeti esztétikai nevelésünk feladata a művészeti, irodalmi eszményeket hordozó, olvasó, színház-, és múzeumlátogató, a valóság esztétikai értékeit befogadó egyének nevelése.

Szervezése

A mese, a vers áthatja mindennapi életünket, nem választható külön a többi tevékenységtől. Az irodalmi *élmény nyújtásának* szervezeti formája kötetlen vagy kötött, a spontán adódó helyzetektől, illetve az indirekt vagy direkt érdeklődés felkeltéstől függően. A szervezés során kihasználjuk az időjárás adta lehetőségeket és az óvoda természeti, környezeti adottságait.

Irodalmi nevelésünk sem nélkülözheti a tervező munkát. Hálótervünk rendezési elvei: az évszakok, az ünnepek, a „zöld napok”, a gyermeki tevékenységek és komplexitás.

A fejlődés várható jellemzői

A nagycsoport végére kéri, várják a mesemondást.

Segítenek a mesehallgatás, vershallgatás-mondás feltételeinek megteremtésében. Megszilárdulnak e tevékenységekhez kapcsolódó *csoporthoz* szokások.

Figyelmesen, csendben hallgatják végig a mesét, verset. Kedvük, és képességük szerint felidéznek a hallott verseket.

Képesek a folytatásos meséket több napon keresztül is hallgatni, a meseszálakat összekötni.

A környezeti témájú könyveket, újságokat önállóan is nézegetik, beszélgetnek róluk.

4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.

Célja

Az énekes, mozgásos zenei élményt befogadó, s reprodukcióra képes gyermekek nevelése.

Feladata

- Az óvónő feladata a zenei nevelés alapvető hangulati, tárgyi feltételeinek megteremtése, a tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
- A zenei készségek fejlesztése a gyermekek egyéni adottságaira alapozva. Ismerjenek meg környezetük által nyújtott zenei lehetőségeket, különböző játékokat. Részesüljenek az óvónő által előadott, valamint a különböző hanghordozókon megszólaló énekes, zenei előadásból.

Tartalma

Zenei nevelésünk alapja és a zenei készségeket fejlesztő feladataink útmutatója Forrai Katalin: Ének az óvodában c. műve, amelyet kiegészít az a szemlélet, amelyet óvodánk képvisel.

Ismerjenek meg a gyerekek az ÉZÓ. anyagán túl magyar néphagyományokat és a „zöld napokhoz” kapcsolódó zenei és énekes játékokkal, *egyszerű ritmikus mozgásformákkal, tánclépésekkel*. Az énekes játékok anyagában és a zenehallgatás repertoárjában szerepeljenek természetéről, állatokról szóló művek is.

A természet harmóniája, jelenségei a zenei képességek fejlesztésének alapjául szolgálhatnak. Figyeljék meg a természet, különböző zörejeit, hangjelenségeit, hasonlítsák össze azokat tulajdonságaik szerint. Pl. a vízcsobogás tempója (eső játék) gyors, lassú, az állatok mozgásának ritmusa, égdörgés dinamikája – halk – hangos stb.

Folyamatos megfigyelés során vegyék észre az évszakok sajátos hangzásvilágát. Pl. a tél csendes nyugalma összehasonlítva a nyár zajosabb, életteli teliből mozgalmas tempójával. Ismerjenek meg természetes hangszereket, segítségünkkel próbálkozzanak az egyszerűbbek elkészítésével. Pl. nádsíp, tökszár dudu.

Szervezése

Az énekes játékok szervezeti formája kötetlen vagy kötött. Lehetőség szerint a játékokat a szabadban szervezzük, mely által a gyerekek közvetlenül kapcsolatba kerülnek az őket körülvevő környezet hangjaival.

Az ének, a zene, nevelő ereje nem korlátozódhat a tervezett játékokra, igen fontos a gyermek és az óvónő bensőjéből fakadó, a napi tevékenységekhez kapcsolódó kötetlen, spontán zenei megnyilvánulás – dúdolgatás, *tánc* -, melyek meghitt hangulata által válik az a gyerekek maradandó élményévé.

A fejlődés várható jellemzői

A gyermekek szívesen énekelnek tanult és bensőjükből fakadó, saját dallamokat.

A zenei tevékenységek során fejlődik tiszta éneklésük, ritmusérzékük, hallásuk, mozgáskultúrájuk.

A dalokat olyan biztonsággal énekelik csoportosan és egyénileg is, hogy elkezdni is tudják.

Segítség nélkül is tudnak magasabban és mélyebben énekelni. Ismerik a halk és hangos közötti különbséget.

Képesek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet hangjainak felismerésére, megkülönböztetésére. Észreveszik a környezetükben rejlő zenei lehetőségeket.

Néhány hangszeren tudnak játszani.

Meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.

Az élő és gépi zenét figyelmesen hallgatják végig.

A zenét, a közös vidám játékokat az önkifejezés, a zenei alkotó kedv eszközeként használják.

4.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés mintázás, építés, kép alakítás a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Törekednünk kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Célja

Az ábrázoló tevékenység alapvető szerepe, hogy segítse a gyereket a tárgyi világ megismerésében, megértésében, feldolgozásában és újra alkotásában.

A természethez, a környező világunkhoz szorosan kapcsolódó élmények által fejlődjön képi kifejezőképességük, *kreativitásuk* gazdagodjon tér- forma- színviláguk, alakuljon és fejlődjön esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük. *Legyen igényük környezetük esztétikai alakítására, esztétikai élmények befogadására.*

Feladata

- A legfontosabb, hogy az óvónő felkeltse a gyerekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát, biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, juttassa a gyerekeket az alakítás öröméhez.
- A gyermekek egyéni fejlettségéhez és képességeihez igazodva a képi-plasztikai kifejező képesség fejlesztése, valamint a térbeli tájékozódás-rendezés alakítása.
- Fontos az ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeinek megteremtése, a kezdeményező kreatív magatartás érvényre jutásának segítése, az esztétikus környezet felismerése, óvása, alakítása iránti igény elmélyítése.
- Feladatunk továbbá a családok bevonása, a különböző rendezvények vizuális tevékenységeibe: pl. szülők délutánja, anyák napi délelőtt.
- *Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás és kézi munka, különböző technikai elemeivel, eljárásaival.*

Tartalma

Az ábrázolás a játékhoz hasonlóan a gyermekek többségének alapvető tevékenysége örömmel tölti el, elmélyülten vesznek részt benne.

A gyermeki személyiség vizuális fejlesztésének eszközei: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka és szűkebb, tágabb környezetének elrendezése, melyek alkalmanként változhatnak.

A gyerekek ismerkedjenek meg különböző anyagokkal, vizuális technikákkal, a természet kincseinek felhasználási lehetőségeivel.

A személyes élményeket, elképzeléseket, tapasztalatokat jelenítsék meg a vizuális fejlesztés eszközeinek segítségével. Meséket szabad elképzelésük alapján képileg is megjeleníthetik.

Figyeljenek meg és segítséggel elemezzék a különböző műalkotásokat, különös tekintettel a helyi művészi értékekre. Pl. Bazilika, Széchenyi tér, Városháza.

Arra biztatjuk a gyerekeket, hogy a családi séták, kirándulások során is vegyék észre és gyűjtsék a természetből felhasználható termést, követ, faágat... „amit a természet elenged”. Ezeket a kincseket felhasználjuk a különböző tevékenység során. Pl. száraz platánfa kéregből képkeret illetve fantáziakép is készülhet.

A természet szépsége, harmóniája, változatossága, körülöttünk élő állatok, növények és a társadalmi környezet kimeríthetetlen tárháza úgy a témáknak, mint a felhasználható anyagoknak. Esztergom történelmi, építészeti emlékeinek, természeti adottságainak megfigyelésével, nagy tereket mozog be a gyermek, tér és verbális tapasztalatokat szerez, valamint emlékezete alapján lehetőséget kap a vizuális reprodukcióra.

Szervezése

Az ábrázoló tevékenységekre az óvónő egész nap folyamán biztosít teret és annyi időt, hogy a gyermekek akár napokig is végezhetnek egy tevékenységet kedvük szerint, szabadon. A tevékenységekhez egyaránt biztosítunk lehetőséget csoportszobában és szabadban.

A képi plasztikai gyerekmunkák kezelésében, elhelyezésében arra törekszünk, hogy a gyermekek érezzék produktumaik megbecsülését, követendő példát lássanak a munkák gondos, igényes elhelyezésére, kezelésére. A gyermeki alkotásokat felhasználjuk a nevelés bármely területén.

A fejlődés várható jellemzői

Élményeik, elképzeléseik megjelenítésében többnyire biztonsággal, *kreatívan* használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák.

Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

A gyerekek segítenek a vizuális tevékenységek hangulati, tárgyi feltételeinek megteremtésében.

4.5. Mozgás

Célja

A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenykedtetésen, fizikai aktivitáson keresztül. A szellemi aktivitás előkészítése, a gyermek, alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Feladata

- Fizikai állóképesség fejlesztése, önértékelés, önbizalom növelése,
- nagy és finom mozgások és fizikai erőnlét fejlesztése,
- egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése,
- testséma fejlesztése: testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása, testfogalom, kezesség, lateritás dominancia,
- vizuális és az auditív percepció fejlesztését alapozó illetve azt kiegészítő mozgások,
- a problémamegoldó képesség erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal,
- mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése,
- egészséges versenyszellem kialakítása.
- *A társra való figyelmességének fejlesztése/ együtt mozgás, önfegyelm/*

(Porkolábné fejlesztési programja alapján)

Tartalma

A mozgásprogram – a gyermekek kötetlen motivált mozgástevékenységével, a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel és ügyességfejlesztő játékokkal teljesíthető.

A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése.

A **frissítő mozgás** a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Mozgásanyaga változó, lehetnek játékok, futások, gimnasztikai gyakorlatok, amelyek a testnevelési foglalkozások anyagához kapcsolódnak, azt előkészítik, illetve az ott megtanultak begyakorlására szolgálnak. Helyszíne a csoportszoba illetve az udvar.

Testnevelési foglalkozások kötelezően szervezett tevékenységek, amelyek természetesen nem jelentenek kényszert a gyermek számára. Minden csoportban heti egy alkalommal van foglalkozás, a tornatermi beosztást az éves munkaterv tartalmazza. Lehetőség szerint azonban az udvaron, szabad levegőn folynak a tevékenységek.

Mindennapos testnevelés: lehetőleg szabad levegőn játékos formában.

Ügyességfejlesztő, jeles (zöld) napokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó mozgásos játékok:

Október 4. Állatok Világnapja: állatok utánzása-mozgásos játékok az udvaron

Farsang: zenés torna kiegészítő kellékekkel

Március 15.: szabadon és teremben katonás játékok /papírgolyóval egykezes, felső dobások, papírkarddal vívás, támadó állás gyakorlása/

Március 22. Víz Világnapja: Duna-parton kavics játékok /hajítás, kavics, földbucka átlépése, átugrása stb./

Húsvét: Célba dobás-, gurítás tojással /fészekbe, földbe vájt üregbe, futójátékok/ kotlós és kiscsibék/

Április 22. Föld Napja: Kirándulások /Vaskapu, Hármasszikla, stb.../ Kis-Duna füves gátján gurulás a test hossz tengelye körül, dombra fel- lefutások.

Május 10. Madarak és Fák Napja: Szervezett kirándulások erdőben /mászás a fákra, akadályok készítése, azok átlépése, bújások stb./

Gyermeknap: Vetélkedők szervezése mozgásos játékokkal /kötélhúzás, zsákban futás/.

Szervezése

Biztosítjuk a csoportszobában, a tornateremben és az udvaron a nagyobb mozgást igénylő játékok számára a megfelelő helyet, eszközt és kihasználunk minden lehetőséget. Tornatermünkben rendelkezésre állnak az alábbi sportszerek, eszközök: tornapadok, tornaszőnyegek, bordásfal, greiswald, tornakarikák, labdák, babzsákok, torna rudak, tornaszalagok, zsámolyok, tranbulin és több egyensúly érzéket fejlesztő eszközök.

Óvodánk udvarán megtalálhatók: mászókötel, lejtős mászóka, függő mászóka, hinták, rollerok, kerékpárok stb.

A gyermekek napját úgy szervezzük, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen az a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel.

Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha veszélyt jelent saját magára vagy társára. Az óvónő mintaadó magatartásával járuljon hozzá ahhoz, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és az öröm forrása legyen.

A fejlődés várható jellemzői

Szeretik és igénylik a mozgást. Ellenálló képességük, edzettségük, alkalmazkodóképességük a szabályokhoz és a társakhoz kifejlődött.

Magatartásaikban megnyilvánulnak erkölcsi tulajdonságaik, mint felelősségérzet, segítőkészség, stb...

Ismerik az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket. Mozgásuk összerendeződött. Erőnlét, egyensúlyérzék, ritmusérzék kifejlődött. Kitartóan képesek a feladatok elvégzésére: futás, járás, egyensúlyozás, irányváltoztatás, téri tájékozódás, térben mozgás, eszközös játékok /labda, kötel, babzsák, stb.../ húzás, ugrás.

Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, fantáziával, kreativitással, önálló szervezéssel vannak jelen. Figyelmük, gondolkodásuk, emlékezőképességük, ötletességük megfelelő szintű.

4.6. A külső világ tevékeny megismerése

Az ember környezetkultúrája, környezethez való viszonya születésétől kezdve alakul, óvodáskorban ennek tere a külső világ tevékeny megismerése.

Célja

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést.

Megismerje a gyermek a szülőföldet, a ott élő embereket, a hazai tájat, hagyományokat, népszokásokat, a közösséghez tartozás élményét, az értékeket. Tanulja meg ezeket szeretni és védeni.

Feladata

- A természeti és társadalmi környezet megfigyelése, tapasztalatok szerzése.
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása
- Környezetvédelem.
- *A helyi, népi és családi hagyományok ápolása*

Tartalma

A természeti és társadalmi környezet megfigyelése, tapasztalatok szerzése.

A kisgyermek első tapasztalatait a környezetéből meríti. A különböző hatások ellenére a családi nevelésnek alapozó, a fejlődés folyamán a személyiség jellemzőinek kialakulásában elsődleges szerepe van.

Az óvoda új környezet a gyermek számára ezért fontos, hogy megismerése érzelmileg pozitívan hasson. Megismerése során egyre nagyobb biztonsággal és otthonossággal mozog az óvodai környezetben.

Fontos, hogy a gyermek óvodában töltött minden napja élmény legyen. Érezze jól magát és önként vállalt tevékenységek közben szerezzé ismereteit. Nagyon fontos a felismerés, a rácsodálkozás öröme.

A gyermekek társadalmi környezetükről rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról, szükségleteikről, munkájukról, a családtagok egymáshoz való viszonyáról, az együttélés konkrét tapasztalatairól. Viselkedésüket jellemezze a szeretet, tisztelet, az őszinte együttérzés, a segítészándék, a megértés.

Kiscsoportban az élmény és tapasztalatszerzés helyszíne az udvar, és az óvoda szűkebb környéke (séta).

Középső-, és nagycsoportban ez bővül: Duna part, Prímás sziget, Vaskapu, Visegrád, Szentendre, Budapest, Strázsa hegyi tanösvény-múzeum.

Nagycsoportban mindezek mellett a társadalmi környezet megfigyelése: látogatások műhelyekbe, intézményekbe, múzeumokba, mesteremberek meghívása stb.

A külső világ tevékeny megismerését feldolgozó, a három korcsoportot átölelő helyi programunkat is ezen a szintereken, szinterek érintésével dolgoztuk fel oly módon, hogy a tevékenységek korcsoportonként nem különülnek el élesen, hanem egyre tartalmasabbá, sokrétűbbé válnak.

Lásd ajánlott tervezési alap – 1.sz.melléklet

Az év végén szervezett kirándulásainkon a szülők is aktívan vesznek részt. A csoportok gyakran tesznek élményszerző látogatást családoknál: pl. háziállatok, méhkaptár, kukoricatörés, veteményeskert megfigyelése végett.

Sok éves tapasztalatunk bizonyítja, hogy a zöld óvodások a nagycsoport év végére képessé válnak arra, hogy teljes motiváltsággal részt vegyenek az év végi családi és csoportos kirándulásokon. Például: Visegrádi Erdei Művelődési Ház

(Mogyoróhegy), Duna-Ipoly Nemzeti Park. Itt szakvezető irányítja az alábbi programokat:

- vízbiológiai vizsgálat,
- madárbefogás, madárgyűrés,
- lovaglás,
- íjászat,
- gyógynövényezés, gyógynövényismeret,
- állatismeret.

Ennek megvalósulását a pályázatok és az óvoda alapítványa támogatják. A Zöld Majális programjai iránt a szülők és a gyerekek is nagy várakozással vannak.

A környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet változásainak megfigyeléséhez feltétlen szükség van matematikai alapismeretekre. Matematikai tapasztalatszerzés természetben a legeredményesebb, jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. A matematikai nevelés elősegíti a gyermek környezetéről szerzett tapasztalatainak feldolgozását is.

Környezetvédelem

A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul. Ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony, mely tiszteletet jelent mind a társadalmi, mind a természeti környezettel szemben.

Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő és élettelen környezetet, ne rongálják, ne pusztítsák azt. / Tudják, hogy minden élőlénynek joga van az élethez, pl. a nem szeretem állatokhoz való pozitív viszony kialakítására törekvés (méhecske, pók, szúnyog, stb...).

A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos óvodánk minden dolgozója és a szülők környezetvédő magatartása, mint közvetlen példa a gyermekek számára. *A fenntartható fejlődés elveit szem előtt tartva éljenek a mindennapok során /szokásaikban is /pl: víz takarékos használata, komposztálás, szelektív szemét gyűjtés*

A fejlődés várható jellemzői

Életkorukhoz mérten kialakul az önmagukhoz és környezetükhöz való tisztaságra, esztétikumra való igény. Az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet megismerik és eligazodnak benne, érzelmileg kötődnek hozzá. Ismerjenek meg néhány gyógynövényt udvarunkon és a Duna-parton élő fákat, bokrokat, ismerjék fel városunk legjellemzőbb építményeit, pl: Bazilika, Vár, Szent Tamás- hegy, Kálvária, Mária-Valéria híd. A tapasztalatok és megtanult ismeretek birtokában felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, összefüggéseket. *Szokásaikban is tükröződjék a környezettudatosság.*

4.7. Munkajellegű tevékenységek

Célja

A gyermek egész személyiségének alakítása, fejlesztése az óvodai élet során megszeretett és megkedvelt munka illetve munka jellegű játékos tevékenységen keresztül.

Feladata

- Lehetőség biztosítása a gyermekek számára olyan munkák végzése, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket.
- Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét.
- A munka végzésére belső motiváció készítse a gyermeket.
- Éljk át a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Becsüljk egymás munkájának eredményét.
- Éljk át az „én csináltam, mi csináltuk” élményét.
- Tudatosodjon bennük, hogy mikor játsszák a munkát, és mikor végeznek eredményt hozó munkát.
- A munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartása, egészség, testi épség megóvására nevelünk.
- Fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony kialakítása, melyben támaszkodunk a munkára nevelés potenciális feltételeire – úgy mint: a gyermek tevékenységi vágya, a felnőttöz való viszonya, utánzási vágya, önállósági törekvései, a feladatok elemi szintű megértése.

Mindennapi étellel kapcsolatos állandó, tervezhető munkák

- önkiszolgáló munka (testápolás, terítés, étkezés, öltözködés, környezet rendjének megőrzése)
- naposság (közösségért végzett munka) *nem kötelező, önkéntes vállaláson alapuló feladat.*

Alkalmi munkák

- Szeptember 23. Takarítási Világnap (óvoda középső és nagycsoportosai takarítást végeznek az óvodán belül és az óvoda épülete előtt),
- Folyamatos levélseprés az udvaron,
- Folyamatos madáretetés,
- Farsangi előkészületek (teremrendezés, teremdíszítés),
- Madárodú takarítás az udvaron,
- Nagycsoportosok búcsúztatása, ajándékkészítés,
- Anyák napjára ajándékkészítés,
- Palántázás az udvaron (folyamatos locsolás),
- Szalvéta hajtogatása,

- Udvari játékok összegyűjtése, elrakása.

Növény és kisállat gondozás

Óvodánk minden csoportjában található akvárium, terrárium, különböző fajtájú kis állatokkal. Gondozásuk a gyermekek segítségével a felnőtt feladata. Kiscsoportban a gyermekek figyelemmel kísérik az élősarok növényeinek gondozását, az akváriumban, terráriumban figyelik az állatok etetését. Középső csoportban már nagyobb önállóságot kapnak, nagycsoportban önállóan gondozzák az élősarok növényeit, az állatok gondozásában az óvónő irányítása és felügyelete mellett kapcsolódnak be.

Szervezése

Teremtsük meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. Lehetőségekhez képest kapjanak tartalmilag gazdag, változatos feladatokat. A gyermekek saját személyük illetve a csoport érdekében maguk végezhesse el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek. Mindezekhez eszközöket kell biztosítani, melyek könnyen kezelhetőek legyenek, és ne okozzanak balesetet.

Meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. Önálló munkavégzéssel adjunk módot, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják.

Napirendben megfelelő időt biztosítunk, hogy a különböző feladatokat a gyermekek egyéni tempójukkal megfelelően végezzék el.

Az óvónő és a dajka kezdi el a munkát, és mintát ad a gyermekeknek a pontos munkavégzésre. *Szervezése a gyermekek motivációján alapuló önkéntes vállalat révén történhet. A gyermek munkavégzését a sajátmagához viszonyított, konkrét teljesítmény alapján értékeljük.*

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás).

A naposi munkát, egyéb alkalmoszerű tevékenységet szívesen végzik, *önként vállalt feladatként*. Szívesen segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában. Megbízásokat számon tartják (élősarok gondozása, tízórai, ebéd utáni seprés), önállóan végzik.

A munkavégzéshez legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű, helyes használatát ismerik.

Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.

4.8. Tanulás

Célja

A gyermek tapasztalatainak rendszerezése.

Érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük pontosabbá válása.

Figyelmük tartósabbá válik.

Fantáziájuk gazdagodik.

Beszédük, probléma felismerő és megoldó képességük fejlődik.

A gyermek kompetenciáinak fejlesztése: tevékenységeken keresztül a felfedezés lehetőségét biztosítva, a kreativitást erősítve.

Feladata

- Az óvodapedagógus, a gyerek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa az ismeretszerzés folyamatát.
- A tanulás cselekvésre, konkrét helyzetekben *tevékenység során* szerzett tapasztalatokra, épüljön /szemléletesség elve /.
- *Az óvodapedagógus építsen a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire és a gyermeket a tevékenységben megvalósuló, cselekvéses tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse.*

Tartalma

Az óvodai tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyerekek közvetlen /természeti és társadalmi / környezetéből származnak.

Óvodánkban a szervezett és spontán tanulás alapja a KÖRNYEZETI NEVELÉS, ezért az ismeretszerzést és a tevékenységi formákat az évszakok köré csoportosítjuk.

Az ismeretszerzés során elsajátítják azokat a viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyeknek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.

Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára és a *gyermeki tevékenységre* épül. A játékosságnak a tanulás egész folyamatában kell érvényesülnie. Az óvodai tanulás történhet spontán, azaz önkéntelen módon, illetve az óvónő által előre megtervezett, csoportos vagy mikro csoportos szervezésben.

Szervezése

Foglalkozások és maximális időtartamuk – hetenként

K ö t e t l e n

3 – 4 évesek
környezet megismerésére
nevelés 1

4 – 5 évesek
irodalmi nevelés 2-3

5 – 6 – 7 évesek
irodalmi nevelés 2-3

vizuális nevelés 1
zenei nevelés 1
irodalmi nevelés 1

K ö t ö t t

mindennapi testnevelés (7-10 perc) testnevelés 1	mindennapi testnevelés (10 perc) testnevelés 1	mindennapi testnevelés (10 perc) testnevelés 1
--	--	--

K ö t ö t t v a g y k ö t e t l e n

megismerésére	környezet megismerésére	környezet
	nevelés 1 vizuális nevelés 1 zenei nevelés 1	nevelés 2 vizuális nevelés 1 zenei nevelés

I d ő t a r t a m f o g l a l k o z á s o n k é n t

10 – 15 perc	20 – 25 perc	30 – 35 perc
--------------	--------------	--------------

A fejlődés várható jellemzői

Az óvodai élet végére kialakul az azonosulás az óvónő által meghatározott feladattal.

Kialakul az igény a kapott feladatok sikeres megoldására.

Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása.

Megadott szempontok szerint önálló megfigyelésre is képesek.

Nyitottá, érdeklődővé válnak a körülöttük lévő dolgokra.

5. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

5.1. A családdal való kapcsolat

Az óvoda és a család kapcsolatában alapelveink a következők:

- A nevelésben a család szerepe elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt,

- Az óvónő fogadja el a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal,
- Az óvónő kapcsolatában éreztesse az odafordulást és a segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő ezt elfogadja,
- A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös programok, együttes tevékenységek során,
- Az óvónő ismerje és fogadja el a család szokás-és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak alakításában,
- a szülők legyenek tájékozottak a helyi nevelési programról, és annak beválását kísérik figyelemmel.

A kialakult kapcsolattartás formái

- Napi beszélgetések, kölcsönös információ a gyermek állapotáról /óvónő –szülő /,
- Családlátogatások,
- *Személyiségfejlődést követő lapok megbeszélése,*
- Kiscsoportosok befogadásának előkészítése (előzetes ismerkedési délután, vagy családlátogatás formájában),
- Szülői értekezletek /hagyományos és alternatív formátumú, amikor szakember hívunk: pl. logopédus, gyógy testnevelő, ortopédus, gyermekorvos, gyermekfogász, szem szakorvos, pszichológus.../
- Nyitott óvoda meghirdetése /a szülő bármikor betekinthez az óvoda életébe, napi munkájába, egy feltétellel, jelenlétével nem zavarhatja a csoport életét /,
- Az 5-6-/7/ éveseknél kivétel nélkül minden szülő látogasson el legalább egyszer az óvodába.
- Az anyás befogadás előnyeiről minden szülőt meggyőzünk, és ha élnek ennek lehetőségével, jó alkalom nyílik arra is, hogy az óvoda attitűdjét megismerjék,
- Közös programok szervezése szülőkkel: *családdal szervezett kirándulások, családi délutánok, munka délutánok, (papírgyűjtés, festés, kertalakítás...).*
- Igény szerint fogadóórák.
- *Az óvodapedagógus a családokkal való együttműködés során alkalmazza a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait, figyelembe véve a családok sajátosságait, szokásait./családi megbeszélések, segítő szakemberek bevonása,a velük való kapcsolat felvétel segítése,/*

5.2. Kapcsolatok külső intézményekkel

Kapcsolatainkat környezetünk adottságai határozzák meg. Fontosnak tartjuk a bölcsőde-óvoda, óvoda-iskola közötti zavartalan átmenetet.

Bölcsőde

Városunkban egy bölcsőde működik, ahonnan minden évben szoktunk kapni gyermekeket. Nyár végén az új kiscsoportos óvónők (és dajkák) látogatást tesznek a bölcsődébe, hogy barátkozzanak leendő óvodásaikkal és tapasztalatokat, információkat gyűjtsenek a gondozóinktól. Így nagymértékben segítjük a zökkenőmentes *átmenetet*.

Iskola

A rugalmas beiskolázással, a fejlettség szerinti iskolakezdéssel, az életkor figyelembe vétele mellett, biztosítjuk a gyermekek számára a lassú átmenetet az óvodából az iskolába. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkával igyekszünk elérni az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvoda munkája akkor eredményes és sikeres, ha a gyerekek örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát.

Városunkban 6 általános iskola működik, s tulajdonképpen mindegyikbe kerül gyermekünk. Legnagyobb létszámban azonban a körzetileg közelebb lévő iskolába iratkoznak, így a Gyakorló Általános Iskolába és a Mindszenti József Katolikus Általános Iskolába. Az óvoda és az iskolák hatékony együttműködése érdekében folyamatosan törekszünk a jó kapcsolatok ápolására: pl. látogatás az első osztályokba, meghirdetett rajzpályázatokon részt veszünk, közzé tesszük az iskolacsalogató programokat.

A fejlettség szerinti beiskolázásra az óvónő folyamatos megfigyelései, tapasztalatai és az orvosi szakvélemény alapján kerül sor. Ha a beiskolázás eldöntésében bizonytalanság merül fel a városi Nevelési Tanácsadó segítségét kérjük.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodával történő kapcsolatépítésre törekszik és lehetőség szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

Közművelődési Intézmények:

Duna Múzeum, Városi Gyermekkönyvtár, Szabadidő Központ, által kínált sajátos lehetőségeket az óvónő tudatosan felhasználja a nevelőmunkában, úgy válogatja össze, hogy elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú megoldását, lehetőleg úgy építse be a nevelőmunkába, hogy ne zavarja a gyermek napirendjét, pihenését, válogasson a kínálatból igényesen.

Egyéb kapcsolataink:

- Pedagógiai Szakszolgálat és Gyermekjóléti Szolgálat
- Sport klubok, Egyesületek,
- Máltai játszótér,
- Alkalmi előadók,
- Belvárosi Plébánia-játszóudvar,
- Említést érdemel még a Máltai Szeretet Szolgálat által működtetett Idősek Klubjával való kapcsolatunk,
- Az egészségügyi nevelés érdekében kapcsolatot tartunk az óvoda gyermekorvosával, védőnőjével, a gyermek fogorvossal.
- Önkormányzatunk folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodában folyó munkát, vizsgálják a fenntartás a működés feltételeit, szükség esetén támogatják kéréseinket. A közoktatás-irányítási feladatok gyakorlásában szorosabban a Polgármesteri Hivatal Tanügyi Irodájával tartunk kapcsolatot.
- Környezeti nevelési programunk változatosabbá tétele érdekében szoros kapcsolatot tartunk a helyi Környezetkultúra Egyesülettel. Feladataink megvalósításában az egyesülettől sok segítséget, lehetőséget kapunk. Pl. zöld napi rendezvényeken való részvétel, színvonalas természeti könyveket kölcsönözhetünk. Az Egyesület jelentősen hozzájárul környezettudatos szemléletünk formálásához (kiadványokkal, hírlevelekkel, projektekkel, gyógynövényekkel stb.).
- Az óvodánk tagja a Környezeti Nevelési Hálózat Országos Egyesületének.
- Óvodánk bekapcsolódott a KÖRLÁNC környezeti nevelési projektbe. Ez 1992-óta USA támogatással működik Magyarországon abból a célból, hogy megvalósuljon a magyar környezeti nevelési modell, amely a közép-kelet európai térség országai számára is mintaértékű. A KÖRLÁNC projekt feladata, a helyi közösségek bevonásával környezeti nevelési folyamatok, programok kidolgozása és a módszerek terjesztése.
- Erdei Művelődés Háza (EMH) – Visegrád.
- Duna-Ipoly Nemzeti Park (Strázsahegyi bemutató központ),
- Az óvodai nevelést segítő fontos külső hálózati kapcsolatot jelent a pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, és támogatást szerezni a környezeti nevelési és egészségnevelési célok megvalósítására. Pl. Erdei ovis program, lovaglás, kirándulás.
- *Határtalan Szív Alapítvány(hátrányos helyzetű gyermekek segítése, a rendszeres óvodába járás elérése)*
- *Gyámügyi Hivatal(a nehéz helyzetbe került családok segítése)*

6. SAJÁTOS FELADATOK

6.1. Gyermekvédelem

Óvodánk társadalmi környezete

Az elmúlt években óvodánk körzete bővült, a város azon részeivel /déli városrész /, ahol a lakosság összetétele inkább a hátrányos helyzetben lévő családok felé tolódik.

A társadalmi, gazdasági viszonyok változásával magasabb lett a mindennapi gondokkal küzdő családok száma. Gyermekeink több, mint 50 %-a étkezési segílyt kap az önkormányzattól. Sok a nevelési problémával küzdő családok száma.

Óvodánkban évente több *cigány származású gyermek nevelkedik. Ezzel kapcsolatban más jellegű, egyedi és sajátos gyermekvédelmi feladataink adódnak. Őket integráltan neveljük. Mindennapi munkánkban többirányú tapasztalatot, megértést, elfogadást, türelmet igényel ezen családokkal való bánásmód. Ebben a munkánkban a gyermekek érdekeit nézve, segítség, a Spanyol, Mária Iskolatestvérek, „Határtalan Szív” Alapítványa, mely a Töltés utcában működik.(a gyermekek rendszeres óvodába járását biztosítják)*

Gyermekvédelmi munkánk célja

A gyermekvédelmi törvénynek megfelelően általános szabály, hogy a gyermeki jogok védelme biztosítása mindazok számára kötelező, akik a gyermekek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkoznak. Munkavégzésünk során *„a gyermekek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele”* a legfontosabb cél.

A helyi problémák ismeretében mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása.

Minden gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, s a speciális segítséget igénylő gyermekek és a családok komplex gondozása.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés teszi lehetővé, hogy időben felfedezzük a személyiségfejlődési problémákat /nehezen nevelhetőség, testi és szellemi fejlődésben lemaradás, testi és lelki egészségüket veszélyeztető tüneteket/.

A hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése is csak korai felderítés alapján lehetséges.

Az óvodapedagógus feladata

A családok és a gyermekek megismerése, jó kapcsolat kialakítása, s ezen keresztül a nehézségek feltárása. Hiányosságok és probléma észlelése esetén, egyéni bánásmóddal, egyéni fejlesztéssel próbál segíteni. Ha szükséges szakember segítségét kéri /logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus /. Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek látja a családban, akkor az óvodavezetőhöz, a gyermekvédelmi megbízotthoz fordul.

Mivel a családnak a nevelésben elsődleges a szerepe, az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi megbízott feladata a szülők segítése, és az egész család „gondozásba vétele”.

A gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata, a segítségnyújtás pedagógiai eszközei:

- egyéni bánásmód, türelem, tolerancia, felzárkóztatás (dajka részéről is).

6.2. Speciális feladatok

Az óvodába készülő gyermeket az orvos megvizsgálja. Ha a gyermeknek fejlődési rendellenessége van, vagy speciális fejlesztést igényel, lehetőség szerint az óvodában szervezzük meg a fejlesztést, és a segítségnyújtást.

- Logopédus heti 2 alkalommal,
- Gyógy-testnevelő heti 1 alkalommal,
- Védőnői látogatás,
- Amennyiben a gyermek egészségi problémái, magatartása, viselkedésének zavara meghaladja az óvodai nevelés lehetőségeit az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermeket és szüleit megfelelő szakemberhez irányítsa. Ezekben az esetekben nagy tapintatra van szükség, legjobb, ha a szülő maga győződik meg a problémáról óvodai tevékenység közben. Így elérhető, hogy a szülő jogának, szerepének, tiszteletben tartásával a gyermek nevelése, fejlesztése bizalmon alapuló közös ügyé váljon. Ilyen alapellátás fogalomkörébe tartozó, de az óvodán kívüli speciális fejlesztési formák, ahová a szülő viszi el gyermekét a külső szakember által kidolgozott órarend szerint:
- A Nevelési Tanácsadóba, ha beutaljuk és ott a gyermeket terápiás gondozásba veszik,
- Dyslexia prevenciós foglalkozásra,
- Dadogás terápiára,
- Gyermekjóléti Szolgálat. Mindez Esztergom város Mayer István Pedagógiai és Gyermekjóléti Szolgálat elnevezésű intézményben a Baross Gábor u. 3-ban működik.

7. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

A gyermek általában hároméves kora *körül* éri el az óvodaérettséget, azaz az óvodai élethez szükséges testi, lelki és szociális fejlettséget.

- Az óvodai nevelésben való részvétel három éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig minden gyermeket megillet, *6-7 éves koráig, de legkésőbb 8. életévének május 31-ig való betöltéséig.*

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- *Az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre*
- Testileg egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A 6 év körüli kisgyermek vágyik az iskolába, becsvágya támad, hogy iskolás legyen. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozódásnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának különös jelentősége van.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Érthetően, folyamatosan beszél, kommunikál, érzelmeit érthető formában megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, felismeri a napszakokat, gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, szűkebb lakóhelyén biztonsággal tájékozódik, a környezetében élő növényeket, állatokat védi és tiszteli. Ismeri az időjárás összefüggéseit, az alapvető viselkedési szabályokat, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiség ismeretei vannak.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, az akarat és önfegyelmének megfelelő szintje jellemzi.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb *- szükség szerint kreatív-* elvégzésében nyilvánul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkával érhető el az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szint, melynek kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

„Aki azt képzei, hogy minden gyümölcs ugyanakkor érik, mint a szamóca, az semmit sem tud a szőlőről...”

(Paracelsus)

9. JELES NAPJAINK, HAGYOMÁNYAINK

- Szeptember 23. Takarítási Világnap
- Október 4. Állatok Világnapja
- Adventi készülődés
- December 6. Mikulás
- Mikulás ünnepély a középső csoporttal a Máltai Szeretet Otthonban
- December 13. Luca napja
- Karácsonyi ünnepély a nagycsoporttal az Máltai Szeretet Otthonban
- Farsang
- Március 15. Nemzeti ünnep
- Kiszézés
- Március 22. Víz Világnapja
- Húsvét
- Április 22. Föld napja
- Május 10. Madarak és fák napja
- „Zöld majális”
- Anyák napi készülődés
- Évzáró /nagycsoport búcsúztatása/
- Év végi családi nap csoportonként
- Gyermeknap
- Június közepe – családi kirándulások, környezetvédő nap

A gyermekek születésnapját minden csoportban megünnepeljük

9. MELLÉKLETEK

9.1. Tervezet környezeti neveléshez

A környezeti nevelés célja és feladatai óvodánkban:

- *a környezeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása*
- *a körülöttünk lévő természeti és társadalmi környezet megismertetése, érzelmi kötődés kialakítása.*
- *olyan szokások , viselkedési formák megalapozása, képességek, készségek tudatos fejlesztése, melyek elősegítik a természetes és az ember által épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, helyes értékrendszer, környezettudatos magatartás kialakulását.*

A feladatok megvalósítása a családokkal való szoros együttműködéssel, közös programok keretében történik. A környezeti nevelés áthatja az egész óvodai életet, nem szorítkozik kizárólag a spontán, vagy szervezett foglalkozásokra. A terv azt a minimumot tartalmazza, amit feltétlenül meg kell valósítani. A módszerek, a témák kidolgozása az óvodapedagógus módszertani szabadságának tiszteletben tartásával történik. Módszertani szempontból azonban követelmény, hogy a gyerekekkel ezt az ismeretanyagot közös tevékenységek, megfigyelésre, tapasztalatszerzésre alkalmas játékos szervezeti keretek biztosításával sajátítsák el. Ezen tevékenységek során éljék át a kísérletezés a felfedezés örömeit. A sikerélmény biztosítása adjon további motivációt a körülöttük lévő világ megismerésére. Éljék át, hogy Ők is hatással lehetnek a természeti társadalmi környezetre, tetteiken, magatartásukon keresztül.

Szeptember

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

- *Ismerkedés az óvoda udvarával kertjével.*
 - *séták során a költözőmadarak viselkedésének megfigyelése*
 - *füsti fecske*
 - *gólya*
 - *Tápláléklánc készítés (vándorlás és a táplálék összefüggései)*
- *A csoportokban élő állatok folyamatos gondozása a gyerekek bevonásával az állatok viselkedésének folyamatos megfigyelése.*
- *Gyűjtögetés az élősarokba: amit a természet elengedett*
 - *Gyűjtött kincsekből eszközök készítése*
 - A gyűjtött anyagok rendszerezése, kiállítása*
 - Megfigyelése (nagyítóval)*
- *Természeti jelenségek, változások figyelemmel kísérése*

Az időjárás és a természet változásai, hatása az állatok, emberek életére.

 - *Őszi szüret, betakarítás*
 - *Megfigyelés, részvétel*
- *Ősz színei*
 - *Magok gyűjtése tárolása a következő évre*
 - *Komposztálás:*
 - ősz elhullott növényi maradékok komposztálása*
 - *földigiliszta-talaj élővilága*
 - TAKARÍTÁSI VILÁGNAP –környezetünk csinosítása*
 - *Udvar takarítás, lomb gereblyezés.*
 - *Gyógynövényekbegyűjtése, rendezése, felhasználása*
 - *Nagyobb takarítási akciókban való részvétel*

OKTÓBER

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

ÁLLATOK VILÁGNAPJA /projekt/

Közös kiállítás és játékok szervezése az állatok témakörrel kapcsolatban

- *Akció hét szervezése a csoportokban:*
 - *Látogatás ház körül élő állatoknál.*
 - *A macska megismerése*
 - *A kutya macska részletes megismerése*
 - *Szituációs játékok az állatokkal kapcsolatban, a gyerekek élményei alapján.*
 - *Séta a piacra –ősz termények (vásárlás)*
 - *Ősz munkák a kiskertben*
Dió, alma, szőlő, szüret
 - *Almából ,szőlőből gyümölcsle készítés és kóstolás (projekt)*
 - *Dióból sütemény készítés*
 - *Zöldségfélék kóstolása: sárgarépa, káposzta, burgonya(projekt)*
karalábé, paprika
 - *Zöldségfélék feldolgozása, savanyítás a gyerekek bevonásával*
 - *A fűtés beindulásával a levegő szennyezettségének megfigyelése (projekt)*
 - *Közlekedési eszközök hatása a légszennyezésre*
 - *Alternatív környezetbarát megoldások megfigyelése*
- *A ló*
 - *A pók*

- *Őszi munkák az óvoda kertjében*

NOVEMBER

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

- *A hidegebb időjárás hatása a természetre, emberekre*
Időjárási jelenségek: dér, zúzmara, fagy
 - *Növények változásai*
- *Állatok viselkedésének változásai*
(madarak költözése)
- *Emberek készülődése a télre*
- *A nálunk telelő madarak megfigyelése*
széncinke
 - *Feketerigó*
Csuszka, tengelice,
Örvös galamb
 - *A vadon élő állatokról természet film vetítés*
(róka, medve, farkas)
szarvas, vaddisznó
 - *Séta a Duna partra: a hattyú*
Tőkés réce megfigyelése *szárcsa*
sirály
 - *Az udvarunkra elhelyezett madáretetők*
folyamatos feltöltése, madárkalács
- *A madarak folyamatos megfigyelése.*
 - *Őszi termékek rendszerezése a*
természetsarokban
 - *A süttők és magja (sütés, kóstolgatás)*

DECEMBER

Advent

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

- *Közös készülődés, ünneplés, gyertya gyújtás.*

- *Mikulás*

Ünnep az óvodában

Idősek otthonában

*Karácsonyi ünnep az
idősekkel*

- *Téli csemegék kóstolgatása*

Kukorica pattogatás, gesztenye sütés

Dió mogyoró

Répa, alma, körte

Déli gyümölcsök (gyümölcs saláta készítés)

- *Apró ajándékok készítése természetes anyagok felhasználásával*

- *Az óvoda díszítése*

- *Luca napi búza ültetése*

- *Örökzöldek: a fenyő*

- *A téli időjárás megfigyelése: természet változásai*

- *A tél örömei*

Téli játékok (játék a hóval)

A téli szennyeződés megfigyelése a havon

- *kísérletek a hóval*

olvadás-fagyás

jégkristályok ,jégcsap

- *Gondoskodás a madarokról*

- *Az erdei állatok téli élete- téli álmom
(mókus ,pele, medve)*

- *A család szűkebb értelemben*

A család-tágabb ért.

JANUÁR

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

Újévi szokások, köszöntő rigmusok

- *Évszakok, hónapok ,napszakok (projekt)*
- *Kísérletezés a vízzel -halmazállapot változások (projekt)*
 - *Kísérletek a fényvel*
 - *Ismerkedés az Úszás alapjaival*
- *A vízimadarak viselkedése télen
(tőkés réce)*
- *A hattyúk táplálása a nagy Dunán*
- *Egészségmegőrzés: gyógyteák készítése a begyűjtött növényekből*
- *Aroma lámpa használata (illó olajok)*

FEBRUÁR

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

- *Az időjárás változásainak megfigyelése*
 - *Az udvaron élő meggyfametszésének megfigyelése*
 - *Arany vessző ,orgona metszése, megfigyelés*
- *Ágak hajtatása a természet sarokban*
 - *Magok csíráztatása és fogyasztása*
 - Zöld szendvics tízóráira*
 - *Rügyek megfigyelése mikroszkóppal, nagyítóval*
 - *Hagyma, metélő hagyma hajtatása*
- *Kiszézés, tél kergetés az udvaron, kiszebáb égetés*
 - *A telepített oduk tisztítása a hónap elején*
- *Madár etetés befejezése, az etetők elraktározása*
- *A farsang megünneplése, állat jelmezek készítése*
 - *A vitaminok fontossága*
(gyümölcsös csemegék készítése farsangra)
- *Az emberi test, a testrészek, érzékszervek*
 - *Egészség-betegség*
Látogatás az orvosi rendelőbe,
Orvos munkája
Látogatás a mentő állomásra

MÁRCIUS

Kis csop .

- *A hóvirág*

Középső csop.

- *Az ibolya*

- *Gólyahír a saláta boglárka megismerése*

- *Tavaszi kerti munkák: ásás, gazolás, gereblyezés*

- *Ismerkedés a hangyával a verőköltő bodobáccsal*

- *A katica bogár*

- *Ismerkedés a cserebogárral A házi méhhez*

- *A növények változásai az udvaron, a Duna parton.*

Március 15.

Magyarország zászlója

*Harci játékok az esztergomi vár oldalán
Ismerkedés a várral, a Bazilikával*

Séta a Szent-Tamás hegyen

- *Palánta nevelés az óvoda melegházában metélő hagyma*

Paradicsom

Büdöske, muskátli

- *A csoportszobában élő cserepes virágok átültetése*

VÍZ VILÁGNAPJA (projekt)

- *Játszó ház, filmvetítés szervezése közösen.*

- *Akció hét a csoportokban:*

Takarékos vízhasználat

A vízszennyezés következményei

A víz élővilága

*Megfigyelések, kísérletek a Duna parton
(vízbiológia)*

Béka, halak

Kandics rák

Sirály, vadkacsák, vízi csibe

ÁPRILIS

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

- *A terem és az óvoda díszítése a húsvét és a tavasz jegyében.*
- *A szeszélyes tavaszi időjárás megfigyelése az udvaron és a séták során.
Az ébredő természet:
Meggyfa virágzása
A csiga megismerése
A földi giliszta megismerése*
- *Húsvéti szokások
Tojás
Tojás festés:
Hagyományos technikákkal
(növényi festékek)*
- *Házi állatok:
Nyúl, baromfi*

A levendula, citromfű, menta, zsálya

Viaszolás

MADARAK és FÁK NAPJA (projekt)

A madarak szaporodása, költése

Az óvoda kertjének gondozása

Palánták kiültetése

- *Látogatás a Tűzoltóságra*
- *Látogatás a Zene iskolába*

MÁJUS

Kis csop.

Középső csop.

Nagy csop.

Látogatás az iskolába

- *Játék, foglalkozások a szabadban*

- *Tavaszi zöldségek:*

A retek

Zöldhagyma, metélő hagyma

Bodza limonádé készítése, bodza szárítása

Eper

*Illatos jezsamin, pünkösdi rózsa
gyöngyvirág*

*Készülődés a **KÖRNYEZETVÉDELMI** NAP-ra (projekt)*

A családok bevonásával kirándulás egy közeli természetvédelmi területre.

Megfigyelések, játékok a természetben a természettel.

10.2. A helyi nevelési program eszközjegyzéke

	Készlet	Hiány
Mikroszkóp	2	
Földgömb	1	
Térkép: „Erdő-mező”, „Háziállatok”	2	
Térkép „Magyarország”		1
Ismeretterjesztő képek sorozat	7	
Nagyítók	9	
Akvárium és/Terrárium	6	
Távcső		4
Vágódeszka	8	
Gyümölcscentrifuga	1	1
Kukoricapattogtató	1	
Reszelő	2	4
Állathangok CD lemezen	1	
Természeti videokazetta		2
Zöldséghámozó		7
Kerti szerszámok		
(Gereblye, vesszőseprű, locsoló, hólapát...)	16	16
Vesszőkosár (gyűjtögetéshez, vásárláshoz)		9
Akvárium felszerelés (öntisztító, világító)		3
Természetvédelmi könyvek	50	
Természetbúvár, Süni magazin, Vadon éves előfizetése, majd bekötetése.		
Kisállat eledel (hal, teknős, csiga, hörcsög) folyamatos pótlása		
Szelktív szemét gyűjtéshez szemetes	12	
Komposztáló		1
Udvari foglalkozásokhoz		
Asztalok		4
Padok		8
Madár itató		2
Vízbiológiához: szűrők		12
vödrök		8
Fényképező gép		2

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia, /Magyar Környezeti Nevelési Egyesület 1998./
- Környezeti nevelés az óvodában. /Körlánc dr. Kuti Istvánné és dr. Kuti István 1995./
- ÚTMUTATÓ. Tevékenységközpontú óvodai nevelési program.
- Természet-társadalom-ember. A környezeti nevelés lehetőségei, szervezése a program keretében. /Bihariné dr. Krekó Ilona és Kanczler Gyuláné 1998./
- Környezeti nevelés és helyi program. /Körlánc. Dr. Havas Péter 1997./
- Óvodai Nevelés országos alapprogramja 2012

Z Á R A D É K

2013-ben felülvizsgált Óvodai Nevelési Program kapcsán:

Véleményét nyilvánította:

.....
szülői szervezet

Elfogadta:

.....
nevelőtestület képviselte

Jóváhagyta:

.....
Önkormányzat részéről

A nevelési program módosításának indokai: Törvényi változás, fenntartói feladatváltozás, minőségfejlesztés miatt.

A Nevelési Program 2013 szeptember 1-től érvényes.

A Nevelési Program felülvizsgálata : 2018-ban

A Nevelési Program nyilvánosságra hozatala: 1 példány a vezetői irodában, 1 példány a központi faliújságon.

